

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

VLASTIVĚDA

5. ročník

**inovace a zkvalitnění výuky směřující k rozvoji čtenářské
a informační gramotnosti**

KRAJE ČR

vyhledávání informací v textu, úkoly k textu a řešení

vl. znak: UM - ČaJS

Kraje na území našeho státu existovaly v trochu jiné podobě již dříve. V roce 2000 bylo vytvořeno 14 krajů, které existují dodnes.

Praha je hlavním a zároveň největším městem České republiky. Leží uvnitř Středočeského kraje, jehož je správním centrem, ale jako samostatný kraj není jeho součástí.

Středočeský kraj je největším krajem České republiky a tvoří pomyslný prstenec kolem hlavního města Prahy. Leží ve středu Čech a sousedí s Plzeňským, Ústeckým, Libereckým, Královéhradeckým, Pardubickým, Jihočeským krajem a krajem Vysočina. Jeho návštěvníky láká velké množství kulturních památek (hrad Karlštejn, zámek Konopiště, město Kutná Hora) či rozmanitá příroda (úrodné Polabí, CHKO Kokořínsko, Koněpruské jeskyně).

Jihočeský kraj patří vzhledem ke svým přírodním krásám a turistickým lákadlům k nejnavštěvovanější oblasti České republiky. Sousedí s Plzeňským, Středočeským, Jihomoravským krajem a krajem Vysočina. Malebný ráz krajiny plné rybníků (Budějovická a Třeboňská pánev) spolu s divokou šumavskou přírodou doplňují památky Jindřichova Hradce či Českého Krumlova a zámek Hluboká. Na území kraje se nachází také jedna ze dvou českých jaderných elektráren- Temelín.

Plzeňský kraj leží na západě ČR a sousedí s Karlovarským, Ústeckým, Středočeským a Jihočeským krajem. Turisté jsou lákáni pohořími Šumavou a Českým lesem, svébytným územím Chodska, věhlasným plzeňským pivem a tajemstvími hradů, z nichž povětšinou zbyly pouze zříceniny. Jednou z takových zřícenin je i Rábí, kde přišel o druhé oko husitský hejtman Jan Žižka.

Karlovarský kraj je nejzápadnějším krajem České republiky, leží na severozápadě ČR a sousedí s Plzeňským a Ústeckým krajem. Návštěvníci přijíždějí zejména za vyhlášenými lázněmi. Najdeme jich zde více, ale nejvýznamnější tři tvoří tzv.lázeňský trojúhelník. Jsou to Karlovy Vary, Františkovy Lázně a Mariánské Lázně. Kromě zajímavé přírody pak pozornost upoutají i hrady Locket a Cheb nebo zámek v Bečově s relikviářem sv. Maura.

Ústecký kraj leží na severovýchodě České republiky a sousedí s Karlovarským, Plzeňským, Středočeským a Libereckým krajem. Milovníci turistiky si nenechají ujít Krušné hory a pískovcové útvary NP České Švýcarsko, zejména pak největší skalní most v Evropě- Pravčickou bránu. V tzv. pánevní oblasti se nacházejí velká průmyslová města Most, Chomutov a Sokolov, kde se těží hnědé uhlí. K dalším velkým hospodářským střediskům patří krajské město Ústí nad Labem, Děčín nebo Teplice. V tomto kraji se vyšplhal na horu Říp praotec Čech a bohatství okolní krajiny ho přimělo se zde natrvalo usadit.

Liberecký kraj je nejsevernějším a druhým nejmenším krajem České republiky. Sousedí s Ústeckým, Středočeským a Královéhradeckým krajem. Oplývá jak jedinečným přírodním- Krkonošský národní park, Lužické hory, Kokořínsko, Jizerské hory, Český ráj-, tak kulturním bohatstvím - hrad Bezděz, zámek Sychrov, zřícenina Trosky.

Královéhradecký kraj leží na severovýchodě České republiky, sousedí s Libereckým, Středočeským a Pardubickým krajem. Vzhledem k mnoha přírodním krásám- Krkonošský národní park s nejvyšší horou Sněžkou a pramenem řeky Labe- a turistickým lákadlům- Babiččino údolí v Ratibořicích, hrad Kost- patří k nejnavštěvovanějším oblastem v celé republice.

Pardubický kraj patří k nejvýznamnějším průmyslovým oblastem České republiky. Leží na česko-moravském pomezí a sousedí s krajem Středočeským, Královéhradeckým, Olomouckým, Jihomoravským a krajem Vysočina. Na své si zde přijdou i milovníci přírody, mohou zakusit jeden z nejnamáhavějších výstupů v ČR na Králický Sněžník či pochodit v Orlických nebo Železných horách. Nejvýznamnější kulturní památkou je pak bezesporu město Litomyšl se svým renesančním zámkem.

I kraj Vysočina zasahuje jak do Čech, tak na Moravu. Sousedí s Jihočeským, Pardubickým, Středočeským, Olomouckým a Jihomoravským krajem. Většina jeho území spadá do oblasti Českomoravské vrchoviny, která vyniká pestrou a zachovalou přírodou. Zájmu návštěvníků se těší i historické centrum města Telč, poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené Hoře či bazilika sv. Prokopa v Třebíči.

Jihomoravský kraj je vyhlášenou vinařskou oblastí. Leží na jihu a jihovýchodě ČR a sousedí s krajem Vysočina, Pardubickým, Olomouckým a Zlínským krajem. Má mnoho co nabídnout. Z přírodních zajímavostí je to především Moravský kras s propastí Macochou, Pálava či pohoří Bílé Karpaty. Z kulturních památek je třeba zmínit Lednicko-valtický areál nebo Dolní Věstonice. Centrem kraje je druhé největší město republiky Brno, kde se nachází i věhlasná vila Tugendhat.

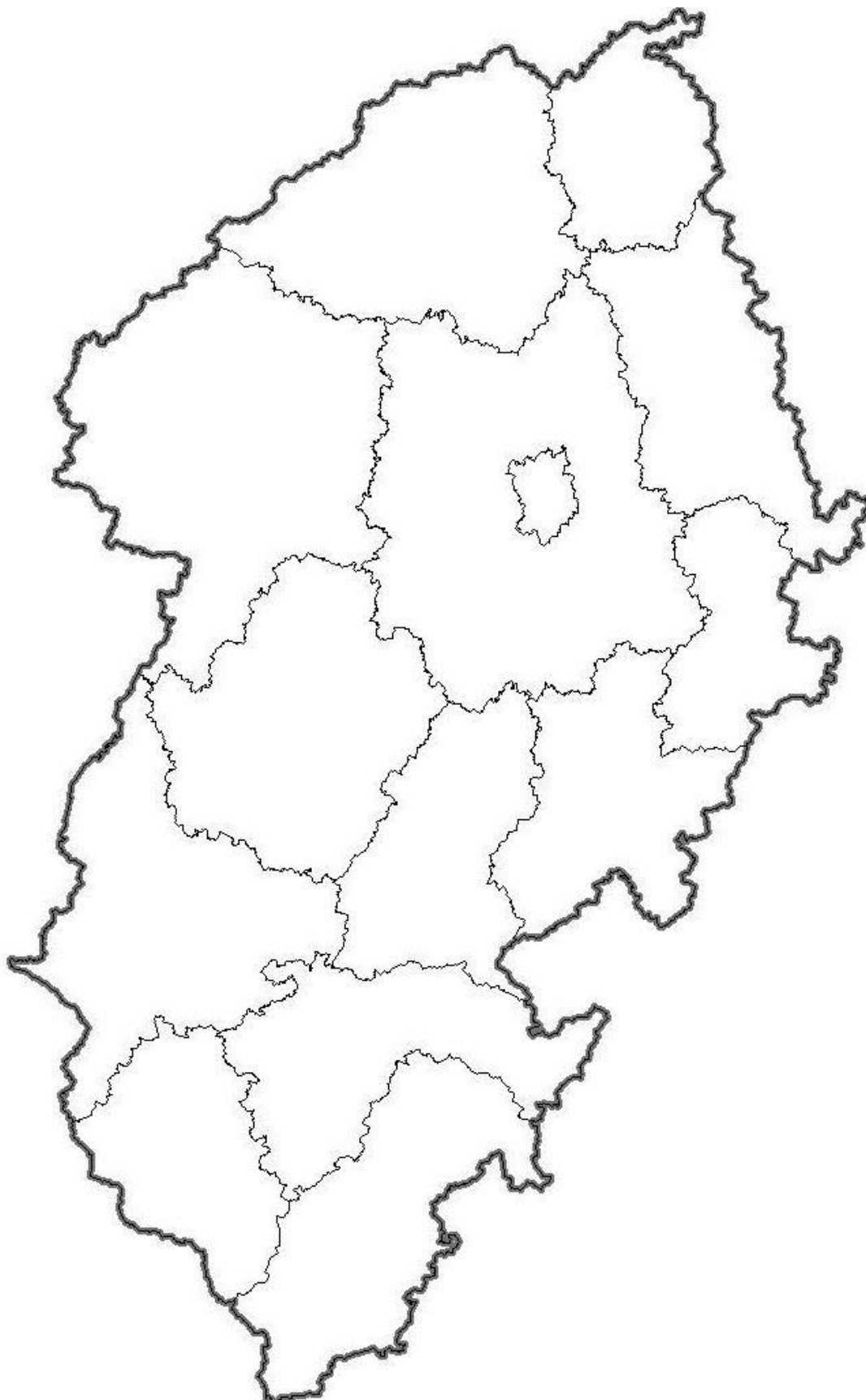
Olomoucký kraj leží na střední Moravě a jeho území tvoří na severu hornatá oblast Jeseníků (nejvyšší hora Praděd) a na jihu úrodné roviny Hané. Sousedí s Pardubickým, Jihomoravským, Zlínským a Moravskoslezským krajem. Centrem kraje je historické město Olomouc s mnoha zajímavými památkami –např. barokní sloup Nejsvětější Trojice. Mezi lákavé turistické atrakce kraje patří i hrady Bouzov a Šternberk.

Zlínský kraj najdeme ve východní části České republiky a jako jediný ze všech krajů leží výhradně na území historické Moravy. Sousedí s Jihomoravským, Olomouckým a Moravskoslezským krajem. Nacházejí se zde jedinečné národopisné oblasti Slovácko, Valašsko a Haná. Za návštěvu rozhodně stojí město Kroměříž nebo skanzen v Rožnově pod Radhoštěm.

Moravskoslezský kraj tvoří nejvýchodnější území České republiky. Sousedí s Olomouckým a Zlínským krajem. Vzhledem k ložiskům černého uhlí v Ostravsko-karvinské pánvi patří k nejdůležitějším průmyslovým oblastem státu. Návštěvníkům nabízí však i rozmanitou přírodu Jeseníků, Beskyd a Poodří. V Kopřivnici si přijdou na své milovníci automobilů, ke kultuře tíhnoucí turisté mohou navštívit hrady Hukvaldy nebo Sovinec.

Úkoly:

I) Napište názvy krajů do slepé mapy:

II) Rozstříhejte a názvy památek nalepte do mapy k příslušnému kraji:

<i>Sovinec</i>	<i>Hluboká</i>	<i>Litomyšl</i>	<i>Říp</i>	<i>Bouzov</i>	<i>Loket</i>	<i>Trosky</i>
<i>Pražský hrad</i>	<i>Dolní Věstonice</i>	<i>Rábí</i>	<i>Skanzen Rožnov</i>	<i>Karlštejn</i>	<i>Ratibořice</i>	<i>Kostel Jana Nepomuckého</i>

III) Stejnou barvou vybarvěte pojmy náležející k jednomu kraji:

<i>Konopiště</i>	<i>NP České Švýcarsko</i>	<i>Sovinec</i>	<i>Tugendhat</i>	<i>Macocha</i>	<i>Moravský kras</i>	Středočeský
<i>Pálava</i>	<i>Hukvaldy</i>	<i>Děčín</i>	<i>Karlštejn</i>	<i>Pravčická brána</i>	<i>Krušné hory</i>	Moravskoslezský
<i>Říp</i>	Most	<i>Ostrava</i>	<i>Brno</i>	<i>Dolní Věstonice</i>	<i>Jeseníky</i>	Ústecký
<i>Kopřivnice</i>	<i>Bílé Karpaty</i>	<i>Obklopuje Prahu</i>	<i>Vinařství</i>	<i>Poodří</i>	<i>Lednicko-valtický areál</i>	Jihomoravský

IV) Vyberte správnou možnost:

- ČR má... krajů a)10 b)14 c)20
- Středočeský kraj nesousedí s a)Jihočeským b)Vysočinou c)Zlínským
- Budějovická a Třeboňská pánev se nacházejí v ... kraji a)Jihomoravském b)Jihočeském c)Libereckém
- Temelín je a)elektrárna b)přehrada c)hrad
- Koněpruské jeskyně se nacházejí v... kraji a)Jihočeském b)Královéhradeckém c)Středočeském
- Lázeňství je proslavený... kraj a)Karlovarský b)Olomoucký c)Vysočina
- Do kterých 2 krajů zasahují Krkonoše a)Vysočina, Jihomoravský b)Liberecký, Královéhradecký c)Ústecký, Středočeský
- Sněžka leží na území ... kraje a)Libereckého b)Karlovarského c)Královéhradeckého

V) Podtrhněte správnou variantu:

Praděd je nejvyšší horou *Olomouckého / Jihomoravského* kraje. *Vysočina / Liberecký* kraj se nachází na pomezí Čech a Moravy. Barokní sloup Nejsvětější Trojice najdeme v *Brně/Olomouci*. Města Třebíč a Telč leží na území *Královéhradeckého kraje / kraje Vysočina*. Moravskoslezský kraj sousedí s *Jihočeským / Jihomoravským* krajem. Valašsko, Slovácko a Haná jsou národopisné *oblasti / pohorí*.

Řešení:

I.

II.

<i>Sovinec</i> <i>Moravskoslezský</i>	<i>Hluboká</i> <i>Jihočeský</i>	<i>Litomyšl</i> <i>Pardubický</i>	<i>Říp</i> <i>Ústecký</i>	<i>Bouzov</i> <i>Olomoucký</i>	<i>Loket</i> <i>Karlovarský</i>	<i>Trosky</i> <i>Liberecký</i>
<i>Pražský hrad</i> <i>Praha</i>	<i>Dolní Věstonice</i> <i>Jihomoravský</i>	<i>Rábí</i> <i>Plzeňský</i>	<i>Skanzen</i> <i>Rožnov</i> <i>Zlínský</i>	<i>Karlštejn</i> <i>Středočeský</i>	<i>Ratibořice</i> <i>Královéhradecký</i>	<i>Kostel Jana Nepomuckého</i> <i>Vysočina</i>

III.

<i>Konopiště</i>	<i>NP České Švýcarsko</i>	<i>Sovinec</i>	<i>Tugendhat</i>	<i>Macocha</i>	<i>Moravský kras</i>	<i>Středočeský</i>
<i>Pálava</i>	<i>Hukvaldy</i>	<i>Děčín</i>	<i>Karlštejn</i>	<i>Pravčická brána</i>	<i>Krušné hory</i>	<i>Moravskoslezský</i>
<i>Říp</i>	<i>Most</i>	<i>Ostrava</i>	<i>Brno</i>	<i>Dolní Věstonice</i>	<i>Jeseníky</i>	<i>Ústecký</i>
<i>Kopřivnice</i>	<i>Bílé Karpaty</i>	<i>Obklopuje Prahu</i>	<i>Vinařství</i>	<i>Poodří</i>	<i>Lednicko-valtický areál</i>	<i>Jihomoravský</i>

IV.

1. ČR má... krajů	a)10	b)14	c)20
2. Středočeský kraj nesousedí s	a)Jihočeským	b)Vysočinou	c)Zlínským
3. Budějovická a Třeboňská pánev se nacházejí v ... kraji	a)Jihomoravském	b)Jihočeském	c)Libereckém
4. Temelín je	a)elektrárna	b)přehrada	c)hrad
5. Koněpruské jeskyně se nacházejí v... kraji	a)Jihočeském	b)Královéhradeckém	c)Středočeském
6. Lázeňství je proslavený... kraj	a)Karlovarský	b)Olomoucký	c)Vysočina
7. Do kterých 2 krajů zasahují Krkonoše	a)Vysočina, Jihomoravský	b)Liberecký, Královéhradecký	c)Ústecký, Středočeský
8. Sněžka leží na území ... kraje	a)Libereckého	b)Karlovarského	c)Královéhradeckého

V.

Praděd je nejvyšší horou Olomouckého / Jihomoravského kraje. Vysočina / Liberecký kraj se nachází na pomezí Čech a Moravy. Barokní sloup Nejsvětější Trojice najdeme v Brně/Olomouci. Města Třebíč a Telč leží na území Královéhradeckého kraje / kraje Vysočina. Moravskoslezský kraj sousedí s Jihočeským / Jihomoravským krajem. Valašsko, Slovácko a Haná jsou národopisné oblasti / pohoří.

Zdroje:

<http://www.hajduch.net>

<http://www.zemepis.com/images/slmapy/kraje.jpg>